

Voorganger: Bert de Wit

*Schriftlezingen: 2 Kronieken 7:11-16
Johannes 10:22-30*

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus – thuis en hier in de kerk,

‘Hoe lang houdt u ons nog in het onzekere?’ - vroegen ze aan Jezus.
‘Als u de Messias bent, zeg het ons dan ronduit.’

Bijna niets is zo erg als in het onzekere gehouden worden. Als je een medisch onderzoek hebt ondergaan en je hoort maar niet de uitslag – het ziekenhuis laat jou in het onzekere – dan is dat hoogst irritant en dat vreet energie.

Als je in het onzekere wordt gelaten of je dat examen hebt gehaald, of die baan hebt gekregen waar je naar gesolliciteerd hebt – dan kun je daar wakker van liggen.

En het wordt helemaal vervelend als je een afspraak met iemand wilt maken en je krijgt maar geen fatsoenlijk antwoord: ‘Wil je nou met mij trouwen of niet?’ Op den duur hoor je liever dat hij niet wil dan dat hij je in het onzekere laat. Want dan weet je niet wat je aan die ander hebt. Dan kun je geen relatie opbouwen.

De Joden die om Jezus heen kwamen staan met de vraag hoe lang hij hen nog in het onzekere zou laten, wilden ook iets met hem afspreken. Ze wilden niet met hem trouwen, maar Jezus had wel bepaalde verwachtingen gewekt. Hij had op zijn minst de indruk gewekt dat hij dacht dat hij de Messias was. De redder, de verlosser van het Joodse volk.

Eerst dachten ze dat Johannes de Doper zichzelf als Messias beschouwde. Maar die had hen niet in het onzekere gelaten. Die had duidelijk gezegd: ‘Nee, ik ben de Messias niet!’ Maar daarbij had hij gewezen naar Jezus: ‘Dat is hem!’ ‘Dáár is het lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt!’ En Jezus had dat niet ontkend.

Dat wordt verteld in het eerste hoofdstuk van het evangelie volgens Johannes. In het 10^e hoofdstuk willen de Joden nu wel eens duidelijkheid krijgen: ‘Als u de Messias bent, zeg het ons dan ronduit’.

Deze scene speelt zich af in de tempel, in Jeruzalem. Daar werd het feest van de tempelwijding gevierd. ‘Het was winter’, wordt er bij gezegd. Dat lijkt een overbodige toevoeging. Want het feest van de Tempelwijding wordt altijd in de winter gevierd.

Het gaat om het Chanoekafeest, dat in december wordt gevierd. Dan worden er kaarsje gebrand – het is een feest van licht in de duisternis. Qua sfeer lijkt het op het kerstfeest, maar daar heeft het niets mee te maken. De Joden denken tijdens Chanoeka écht niet aan de geboorte van Christus. Die kaarsen verwijzen naar het licht op de kandelaren in de tempel.

In het verleden was de tempel meermaals leeggeroofd en verwoest. Dan doofde het licht, dan verdween God uit Jeruzalem. Dan viel in geestelijke zin de nacht over Israël. Het werd winter voor het volk van God.

Als Joden vandaag de dag Chanoeka vieren, dan denken ze aan al die keren dat de tempel werd verwoest. De laatste keer was in het jaar 70 na Christus. Toen werd Jeruzalem verwoest door de Romeinen. Maar in de tijd van Jezus dacht men aan een andere gebeurtenis.

In de 2^e eeuw vóór Christus werd Jeruzalem veroverd door de Syriërs. Die lieten de tempel wel staan, maar zij veranderden de godsdienst. De Syrische koning Antiochus Epifanes wilde

eenheid in zijn rijk. Ook eenheid van godsdienst. De God van Israël mocht niet meer worden vereerd in de tempel van Jeruzalem.

Dat maakte hij duidelijk, door óp het brandofferaltair een beeld van Griekse god Zeus te plaatsen. En hij haalde varkens in de tempel, onreine dieren, om die te offeren aan Zeus. Dat had natuurlijk niets te maken met godsdienst. Het was gewoon een vertoning van macht. Hij wilde laten zien dat hij dat kon máken en dat de Joden daar niets tegen konden beginnen.

De God van de Joden moest het onderspit delven. Zo wist Antiochus Epifanes de ziel van het Joodse volk te raken: door er op te trappen.

Voor de Joden was het alsof hun tempel in puin lag. Het was een ramp, zij voelden zich van God verlaten. Ze waren lamgeslagen – op een enkeling na. Ene Judas de Makkabeeër begon zich te verzetten. En hij kreeg de mensen mee.

In de derde winter van de bezetting brak de pleuris uit. ‘Judas’ betekent: ‘Jood’, en ‘Makkabeeër’ betekent letterlijk ‘hamerman’. De Jood met de hamer kwam in opstand! Hij timmerde het beeld van Zeus de tempel uit en hij verjoeg de Syriërs uit het land.

In de winter van het jaar 165 voor Christus kon de tempel worden gereinigd en opnieuw worden ingewijd. Het licht op de kandelaar, de menora, werd weer ontstoken. Daar werd in de tijd van Jezus aan gedacht tijdens het feest van de Tempelwijding. Dát wordt gevierd met Chanoeka.

Tijdens dat feest liep Jezus daar, in de tempel. Nog maar kort geleden had Jezus de tempel ‘gereinigd’, door geldwisselaars en handelaren weg te jagen – ook een soort afgodendienaars.

Op dat moment deed Jezus denken aan die Judas de Makkabeeër.

Judas de Makkabeeër werd gezien als een soort Messias. Was Jezus dan de lang verwachte Messias?

De Joden verwijten Jezus, dat hij er omheen draait. ‘Zeg het nou eens ronduit!’ ‘Waarom houdt u ons in het onzekere?’

Wij zijn gewend om te denken dat de Joden kwade bedoelingen hadden. Zij wilden immers Jezus uit de weg ruimen? Maar laten we onze vooroordelen nou eens loslaten. Want hun vragen zijn ook voor ons heel begrijpelijk.

Het was in die tijd winter in Jeruzalem. Ook in overdrachtelijke zin: de Romeinen waren de baas. Een gure wind woei door de straten. Achter de voordeuren leefde het verlangen naar vrijheid, naar verlossing. De hoop op een nieuwe Messias die zou opstaan. Een echte Makkabeeër, met een hamer!

Ze hadden Jezus zien zwaaien met een stuk touw. Hij had het vlammetje van hoop in hen aangewakkerd. Maar hij laat hen in de kou staan, voor hun gevoel. Door hen in het onzekere te laten. Daar mogen ze toch wel vragen over stellen?

Van Jezus mochten ze die vragen best stellen. Het probleem was alleen, dat hij ze al had beantwoord. Maar dat hadden ze niet begrepen. Of ze wilden het niet geloven. In elk geval was het niet het antwoord waar ze op zaten te wachten.

Jezus heeft hun vragen beantwoord met zijn daden. Hij heeft zieken genezen, hongerige mensen te eten gegeven, blinden de ogen geopend en zonden vergeven.

Jezus heeft het werk van God gedaan.

Wij hebben ook een stukje gelezen uit 2 Kronieken. Dat gaat over de wijding van de eerste tempel, de tempel van Salomo. Toen die tempel in gebruik werd genomen sprak de Eeuwige tot Salomo. Hij beloofde dat hij zou wonen in deze tempel, temidden van zijn volk. In dit huis konden mensen hun God ontmoeten. Zo aanwezig was de Eeuwige voor hen.

Hij zou hun gebeden aanhoren, hun zonden vergeven en het land genezen. Ongeveer hetzelfde als wat Jezus zou doen.

Het probleem van de Joden is voor ons heel herkenbaar, lijkt mij. Wij kennen toch ook dat gevoel van ‘in het onzekere gelaten te worden’? Zeker als het gaat over God en Jezus.

Wie heeft nooit gebeden: ‘God, waarom laat U mij in het onzekere?’

‘Waarom geeft U geen antwoord?’

‘Waarom laat U het áfweten?’

Veel mensen geloven liever dat God níet bestaat dan zo in het onzekere gelaten te worden.

En als er geen God is, wat heb je dan nog aan Jezus?

Ons probleem is dat wij uitzien naar een Makkabeeër - naar een God met een hamer! Zo'n gespierde oppergod als Zeus die met bliksem en donder orde op zaken stelt. Het liefst de orde die wij graag zien.

Maar Jezus heeft in zijn daden laten zien dat God van een andere orde is. Hij heeft laten zien dat God is als een herder. Een goede herder die zijn leven geeft voor zijn schapen. God is niet machtig op een gewelddadige manier. Hij is bij machte om nabij te zijn. De Heer is herderlijk almachtig.

Er is geen macht die kan verhinderen dat Hij bij ons is. Ook al gaan wij door een duister dal.

Er is niemand die ons uit zijn hand kan roven. Niets kan ons scheiden van zijn liefde.

Als er één ding is waar wij zeker van mogen zijn, dan is het van die Ene die ons voor lief neemt zoals wij zijn. In de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest. Amen.